

L'acord d'associació amb Europa: el gran repte per Andorra

Maria MARTISELLA i GONZÁLEZ

Andorra es troba immersa en grans canvis. Canvis que reflecteixen la voluntat d'anar avançant cap a un model de país obert i competitiu, en un entorn homologat. Aquesta voluntat es concreta, entre altres, en la conclusió d'un acord d'associació amb la Unió Europea pel qual Andorra se situï en els estàndards normatius europeus, accedeixi al mercat interior i, alhora, pugui reorganitzar i adaptar la seva burocràcia interna per fer-la més àgil, més eficaç i més competitiva.

L'acord d'associació amb la Unió Europea que s'està negociant implica l'entrada d'Andorra en el mercat interior així com l'aplicació de certes polítiques horitzontals, com ara polítiques mediambientals, polítiques socials, polítiques de protecció del consumidor i polítiques relatives a la lliure competència, entre d'altres.

El mercat interior és un espai integrat, obert i competitiu, que afavoreix la mobilitat, la competitivitat i la innovació; on no existeixen fronteres i on la lliure circulació de mercaderies, persones, serveis i capitals hi és assegurada. Alhora, dota els països membres d'una harmonització de les legislacions nacionals, sempre amb la primacia del principi del reconeixement mutu.

Andorra ha treballat, tant internament com internacionalment, per posicionar-se com a un petit gran estat. L'acord d'associació amb la Unió Europea serà, sense dubtes, una font d'oportunitats per a Andorra, però alhora suposarà fer front a grans reptes dels quals, al meu entendre, tres són per destacar.

El primer repte que voldria destacar és la diversificació econòmica.

L'acord comercial signat entre Andorra i la Unió Europea cap a finals dels anys 80, i encara vigent a dia d'avui, ha permès la consolidació principalment dels sectors comercials i turístics, així com d'altres sectors de serveis. Els nostres mandataris van saber detectar les necessitats dels seus temps i trobar els equilibris pertinents, i van aportar al nostre país el que necessitava en el moment oportú.

El referit acord comercial preveu, entre Andorra i la Unió Europea, una unió duanera per als productes dels capítols 25 a 97 del sistema harmonitzat; un tractament específic per als productes agrícoles dels capítols 1 a 24, és a dir, la seva exclusió del sistema harmonitzat; i un sistema especial per a les franquícies. Més precisament, l'acord comercial estableix un règim especial per als productes amb origen preferencial andorrà que permet una discriminació dels productes originaris de la Unió Europea i importats a Andorra.

Aquest acord comercial ha demostrat ser una eina essencial en les transaccions comercials andorranes, d'ençà fins avui. 28 anys més tard, però, cal adaptar-se a les noves necessitats, als nous avenços i sobretot a la nova societat i la seva manera de pensar i actuar. Andorra no es pot quedar al marge d'aquesta manera de fer, de pensar i d'actuar.

Per tant, l'acord d'associació ha de servir com a una eina més que permeti una diversificació de l'economia andorrana. La integració dels capítols 1 a 24 en el sistema harmonitzat ha de permetre treballar per ser més competitiu en aquests productes, com ho som amb les altres mercaderies, i treballar per tal que (i) per als productes de producció nacional, la seva integració directa al sistema harmonitzat suposi uns clars beneficis i (ii) una facilitat en el reconeixement mutu de les normes tècniques.

El segon repte serà garantir una reciprocitat i una homologació en tots els sectors.

La lliure circulació de serveis definida al tractat de la Unió Europea permet a cada empresa la possibilitat d'oferir i de prestar temporalment dins del territori de la Unió Europea prestacions en les mateixes condicions que les empreses nacionals, i això, sense haver de crear una sucursal.

A la pràctica, la llibertat d'establiment i la lliure prestació de serveis garanteixen la mobilitat de les empreses i dels professionals liberals en el si de la Unió Europea. Més precisament, la llibertat d'establiment permet l'exercici d'una activitat econòmica en un marc estable i continu en un altre estat membre. Estem parlant de dos drets: el d'accedir a la professió i el d'exercir la professió. Pel que fa a la lliure prestació de serveis, aquest principi permet proposar i prestar temporalment serveis en altres estats membres tot quedant-se en el país d'origen.

Pel que fa a la legislació al Principat, cal destacar l'adopció de la Llei 2/2008 que pregonitzava l'obertura al 100% de capital estranger a només certes activitats i, d'altra banda, la Llei 10/2012, que preveu l'obertura total als inversors estrangers dins del territori andorrà. Per tant, abans de l'adopció de la primera llei, l'establiment directe al Principat era molt limitat, cosa que creava una estructura destinada a la proliferació de prestanoms.

Del fet que aquesta estructura es volia més transparent i també del fet que el Principat no podia girar l'esquena als avenços internacionals, l'adopció primer de la Llei 2/2008 i posteriorment de la Llei 10/2012 va ser un gran pas vers l'obertura econòmica.

En conseqüència, aquesta llei ha permès una projecció comunitària i internacional de les empreses andorranes i ha permès als estrangers poder-se establir al Principat d'Andorra. Endemés, aquesta llei ha permès que siguin tractades de manera igualitària les operacions efectuades per estrangers residents, o no, al Principat, i aquelles realitzades pels nacionals. Per tant, tota discriminació per raó d'origen pel que fa a l'establiment i la prestació de serveis és, a dia d'avui, inexistent.

D'altra banda, s'ha materialitzat també l'obertura en els sectors de les professions liberals.

L'acord d'associació ha de garantir una reciprocitat i una homologació en tots els sectors. Ja

siguin empreses foranes que es vulguin implantar dins del territori andorrà, com, sobretot, empreses andorranes i professionals liberals que no siguin discriminats i siguin tractats de manera igualitària tenint les mateixes garanties en tots els altres estats membres de la Unió Europea. L'acord d'associació no pot ser en cap cas un fre, ans al contrari.

I el tercer repte ha de ser garantir l'eficàcia, l'agilitat i l'eficiència en els tràmits interns alhora que s'absorbeix el cabal comunitari.

El cabal comunitari és el cos dels drets i obligacions comuns a tots els estats membres i que comprèn els principis i les polítiques definits en els tractats, la legislació adoptada i la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, les declaracions i les resolucions adoptades per la Unió Europea.

L'acord d'associació suposarà haver d'assumir tot el cabal comunitari dictat fins a la data. Entre altres, Andorra haurà de transposar i aplicar reglaments, directives, normes tècniques i sobretot estar al dia en l'aplicació de la jurisprudència que emana del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. En efecte, dita jurisprudència és cabdal en l'aplicació i interpretació de la normativa europea.

Aquesta transposició no ens és del tot desconeguda, ja que molts productes fabricats, distribuïts o venuts dins del territori europeu han de disposar d'un distintiu que garanteix uns estàndards mínims i, per tant, Andorra també està sotmesa a dia d'avui a aquesta normativa de manera indirecta.

Andorra haurà de disposar, en conseqüència, d'un mecanisme que permeti verificar la compatibilitat de tota nova legislació andorrana amb les exigències del cabal comunitari. Aquest mecanisme comporta la necessitat de dotar l'administració de més recursos humans destinats únicament a fer el seguiment exhaustiu de la normativa europea que caldrà transposar a nivell intern i verificar-ne la compatibilitat amb la normativa interna.

Per tant, l'eficiència, l'agilitat i l'eficàcia han de ser condicions *sine qua non* en el desplegament de l'acord d'associació. Caldrà reduir els tràmits presencials i la burocràcia que comporten i fomentar els tràmits *online* que són immediats.

Finalment, i no menys important, l'acord d'associació haurà de definir la llengua catalana com a eina nostra de treball.

La signatura de l'acord d'associació també implicarà poder tenir avantatges amb estats tercers amb qui la Unió Europea té relacions comercials especials i, per tant, Andorra es podrà beneficiar d'aquestes relacions especials. Paral·lelament, cal aprofitar el moment i concloure acords amb els altres dos estats que estan negociant amb la Unió Europea, Mònaco i San Marino, amb la finalitat de crear sinergies entre els tres i possibilitar mecanismes de cooperació en tots els àmbits i sectors.

Voldria concloure amb unes paraules pronunciades al seu dia per l'aleshores ministre d'Affers Exteriors, Gilbert Saboya, que defineixen el model d'Estat i de societat en el qual crec que ens hem d'emmirallar: "Cal apostar per una societat oberta, plural, dinàmica i integrada amb l'entorn, enfront d'un estatus aïllat, estàtic, tancat i atemorit." Aquesta aposta és, sense cap mena de dubte, el gran repte de l'Andorra del segle XXI.

Maria Martisella i González,

consellera general, membre de la comissió legislativa de Política Exterior de Demòcrates per Andorra